

RADA PRO
VÝZKUM,
VÝVOJ
A INOVACE

Úřad vlády České republiky

Konference Implementace METODIKY 2017+

Pohled na humanitní obory po 5 letech hodnocení M17+

Prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
Univerzita Pardubice

15. června 2023

STUDIE

Jak se hodnotí kvalita historikovy vědecké práce
(Evaluace výsledků české historické vědy
podle Metodiky17+ za léta 2016–2020)

PETR VOREL

PETR VOREL: How to evaluate the quality of a historian's scientific work (Evaluation of the results of Czech historical science according to Methodology 17+ for 2016–2020)

The study deals with the genesis of evaluation processes of the results of science and research in history in the Czech Republic. It summarises the fundamental problems related to the relationship between the evaluation of the results of basic and applied research and the funding of individual workplaces. The attention is focused on the current state of the art, i.e., the progress and results of evaluation according to Methodology 17+ for the past five-year period (2016–2020), defines the main weaknesses of this system and explains why bibliometric tools are unusable for history (and other humanities) in practice and why they are not considered at all in the national assessment of science and research in these fields. It introduces discussion topics related to the currently ongoing adjustment of the entire evaluation system so that it takes more into account the discipline specifics of individual scientific areas.

Keywords: History – evaluation of science and research – 2016-2020 – evaluation systems – Czech Republic

Hlavní přínos M17+ pro humanitní vědy:

Na úrovni VO nutnost vybrat
mezi svými výsledky ty, které
považují na nejlepší.

Existence meziinstitucionální
srovnávací úrovně v
celostátním měřítku.

Vývoj hodnocení v 6. vědní oblasti 2018-2022

M1 (vybrané výsledky):

2018-2019 výsledky jen za předchozí rok, nedostatečná informovanost hodnotitelů ohledně kritéria společenské relevance, OP6 nemá nástroje ke kalibraci výsledků (jen administrace); **opakované výhrady vůči implementaci M17+ (bibliometrie, AJ)**

2020 – **zásadní pozitivní změny:** výsledky za předchozích 5 let, OP6 získává silnější nástroje k odstranění subjektivních hodnocení ze strany externích hodnotitelů, navýšení počtu výsledků pro humanitní vědy (počet výsledků: a) 1 mil. Kč DKRVO = 1 výsledek; b) 5% nebibliometrizable a výsledků aplikovaného výzkumu) **uzavření I. cyklu hodnocení podle M17+ a stanovení „známek“ pro VO**

2021-2022 – postupné vyladování, pro OP6 akceptovatelný

M2 (bibliometrie):

2018-2022 – pro humanitní vědy v dané podobě nepoužitelné, to se opakovaně prokazovalo po celých pět let každý rok

Hodnocení 2022 (výsledky za rok 2020)

	1	2	3	4	5	N	celkem
6.1 historie a archeologie	13	54	47	6	4	16	140
6.2 filologie	5	46	39	13	3	3	109
6.3 filosofie a religionistika	8	38	27	4	1	-	78
6.4 vědy o umění	4	32	41	17	7	2	103
6.5 ostatní humanitní obory	-	1	2	1	2	-	6
celkem	30	171	156	41	17	21	436

Kritéria oborového hodnocení v OP6 za pětileté období (2018-2022)

vstupní limity oborového hodnocení (M1)

Počet hodnocených výsledků v 6.1-6.4 vykázaných za 5 let	Kvantifikace datové základny
N = 20+	dostatečná datová základna pro kvalitativní hodnocení pracoviště v daném oboru
N = 10 až 19 (z toho 3+ 2018-20)	malý, ale nikoli zanedbatelný rozsah datové základny, umožňuje stanovení kvalitativního trendu pracoviště pro daný obor
N = 1 až 9	podlimitní rozsah datové základny, indikující činnost pracoviště v daném oboru, ale nedostatečný ani ke stanovení trendu
N = 0	pracoviště nemá pro daný obor žádný vědecký význam

Pomocné kritérium – **akreditace DSP** v daném oboru

Kritéria oborového hodnocení v OP6 za pětileté období (2018-2022)

kvalitativní kritéria oborového hodnocení (M1)

struktura výsledků	Slovní popis	hodnocení
1-2 = 33%+ 1-3 = 75%+	(n = 20+) Z hlediska daného oboru se jedná se o významné vědecké pracoviště, které produkuje dostatečné množství výsledků vědy a výzkumu ve vynikající kvalitativní struktuře	A
	(n = 10-19) Z hlediska daného oboru se jedná se o perspektivní vědecké pracoviště, které se začíná oborově profilovat zatím menším množstvím výsledků, ty však mají vynikající kvalitativní strukturu.	TA
1-2 = 25%+ 1-3 = 66%+	(n = 20+) významné..... v dobré kvalitativní struktuře (n = 10-19) méně významné..... dobrou kvalitativní strukturu	B TB
1-2 = do 24% 1-3 = 50%+	(n = 20+) významné..... v nevyvážené kvalitativní struktuře (n = 10-19) méně významné..... nevyváženou kval. strukturu	C TC
1-2 = do 24% 1-3 = do 49%	(n = 20+) velké..... v nepříznivé kvalitativní struktuře (n = 10-19) zatím nevýznamné..... nepříznivou kval. strukturu	D TD

Obory 6. vědní oblasti – hodnocení po pěti letech (2022)

Multioborové vysoké školy	6.1	6.2	6.3	6.4	Σ
UK Praha	A DSP	A DSP	A DSP	A DSP	A
UP Olomouc	A DSP	A DSP	A DSP	A DSP	A
MU Brno	B DSP	B DSP	A DSP	C+ DSP	B+
JČU České Budějovice	A DSP	A DSP	A DSP	(L)	A
Ostravská univerzita	A DSP	A DSP	(L) DSP	TB	A-
ZČU Plzeň	B DSP	TC	TA DSP	(L) DSP	C+
Univerzita Pardubice	A DSP	(L)	A DSP	(L)	A
Univerzita Hradec Králové	A DSP	(L)	TA	(L) DSP	B+
UJEP Ústí nad Labem	TA DSP	(L) DSP	(L)	TD DSP	C+
Slezská univerzita v Opavě	TB DSP	(L)	(L)	TD	C

Umělecké vysoké školy

Akademie múzických umění v Praze	0	0	0	A DSP	A
Janáčkova akademie múzických umění Brno	0	0	0	TC DSP	C+
Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze	0	0	0	A DSP	A
Akademie výtvarných umění v Praze	0	0	(L)	(L) DSP	C+

Technické vysoké školy

ČVUT Praha	(L) DSP	(L)	(L)	D+	D

Hlavní problémy k řešení koncem roku 2022:

1) VVŠ nemají k dispozici hodnotící systém poskytovatele; při jednání tripartity nejsou k dispozici data ze strany poskytovatele.
VVŠ mají k dispozici hodnotící systém, jen není koordinován s M17+. Hodnocení se provádí velmi náročné (akreditační procesy), ale není časově sjednoceno. Úroveň akreditací má však vysokou oborovou relevanci. U humanitních věd platí: **vědecky významné pracoviště je pouze to, kde je akreditováno doktorské studium.**

2) Není dořešena metodika hodnocení v M2; u humanitních oborů nelze zatím hodnotit celkovou výkonnost VaV.

Iniciována aktivita oborových komunit (Konference děkanů FF, ředitelé ústavů AVČR, zástupci OP6); ve spolupráci s KHV příprava návrhu jak hodnotit celkovou výkonnost VaV v humanitních vědách.

Metodika	Rok hodnocení	Hodnocené období	Hlavní negativa pro humanities	Hlavní pozitiva pro humanities
M 13+ zahájení	2014	2013 vše	bodový systém vázaný přímo na peníze	verifikace všech výsledků (cca 15% chybně vykázáno)
IPN Metodika – pilotní ověření	2015	2010-2014 výběr	příliš náročné personálně; drahé	kvalitní panelové hodnocení oborové
M 13+ pokračování a dokončení	2016 2017	2014 2015 vše	„inflační“ růst počtu bodů, snaha vykázat „všechno“	zahrnuty všechny výsledky vykázané do RIV-u; oborová specifika
M17+ zahájení	2018 2019	2016 2017 výběr do M1	Výběr do M1 jen za jeden rok; M2 nelze použít; výběr exter. hodnotitelů	za první dva roky neidentifikována
M17+ pokračování pětiletého cyklu („známky“ 2020)	2020 2021 2022	2014-2018 2015-2019 2016-2020 výběr do M1	M2 nelze použít; nedostatečné informace o VO	Rozšíření datové základny M1; odpovědnost VO za výběr do M1

Osobní zkušenost po mnoha letech angažmá na všech úrovních systému hodnocení a řízení vědy v rámci humanitních věd

(hodnotící systémy: cyklické hodnocení AV ČR, M13+, IPN Metodika, M17+; řízení vědy: děkan, prorektor pro vědu; vlastní vědecká činnost)

Možnosti optimalizace systému z hlediska poměru mezi kvalitou hodnocení a finanční a personální náročností hodnotících procesů:

- 1) Větší důraz na **vnitřní hodnotící systémy** samotných VO:
(systém kvalitativních příznaků v praxi zaveden na UPce)
Každý výsledek vykazovaný do RIV-u vnitřně hodnocen pásmově s patřičným zdůvodněním (**standardní, nadstandardní, excelentní**; bibliometrické údaje jen pomocným kritériem).
Celostátně hodnoceny jen výsledky **vyšších kvalitativních pásem**.
- 2) **Hodnocení panelové**; důraz na kvalitu a vědeckou zkušenost hodnotitelů:
(u humanitních věd nelze použít bibliometrické nástroje).
Jména hodnotitelů (5+ pro obor; časový limit) jsou veřejně známa;
za svá hodnocení se zodpovídají oborové komunitě.
- 3) Výsledkem **celostátní pásmové hodnocení**, poskytující dostatečnou datovou základnu pro M1 i M2.

